

Interviu

Reporter: Ce însemna în perioada comunistă “a nu fi comunist” și care era riscul asumat de un opozant?

Intervievat: Sunt două lucruri diferite, “a nu fi comunist” și “opozant”, nu era comunist cine nu era în partidul comunist sau nu se încadra în sistem dar asta nu însemna că persoana respectivă era și un opozant. A fi opozant însemna a te opune, pe față, direct și asumat regimului, consecințele puteau fi și erau foarte grave, mai ales dacă nu erai cunoscut, de exemplu ,prin intermediul “Europei Libere”, pentru cei anonimi urma arestarea, în primii ani ai comunismului arestare directă ,cu verdict clar politic, “Unelitiri împotriva statului”, în anii lui Nicolae Ceaușescu, când oficial nu mai aveam deținuți politici, arestare se făcea pentru delicate de drept comun, dacă aveai acasă și un dolar puteai fi arestat pentru deținere de valută. În alte situații, puteai fi internat cu probleme psihice și ,datorită tramentului, chiar “căpătai” aceste probleme. În concluzie, dacă cei care nu erau comuniști erau o masă mare dar tăcută și pasivă, opozanți erau foarte puțini pentru că toți știam consecințele opoziției, auzai, pe diferite căi, ce s-a întâmplat cu unul sau altul din opozanți și îți era frică, regimul comunist se baza pe această frică, ea a ajutat regimul să reziste atâta timp.

Reporter: Care erau metodele folosite de comuniști pentru a crea prototipul „ cetățeanului tăcut”?

Intervievat : Prin cetățeanul “tăcut” înțeleg “cetățeanul supus”, supunerea era obținută pe două căi, prin două metode: frica și supravegherea. Frica era obținută prin teroare, mai directă, la începutul comunismului când sute de mii de oameni au intrat în închisorile comuniste sau în lagărele de muncă, mulți dintre cei intrați nici nu au mai ieșit sau când au ieșit erau bolnavi, distruși.

Închisorile au creat un regim de teroare și teroarea a intrat în oameni, nu aveau curajul de a vorbi, chiar cu rudele, ceva negative despre regim, pentru că riscai închisoarea. Când regimul s-a consolidat, după 1965, frica a rămas, dar regimul a devenit mai “soft”, arestările erau mai puține și nu pentru delictе politice, pe față, în cazuri deosebite se proceda doar la arestarea ”la domiciliu”, erai rupt de prieteni, rude, dar nu erai închis la închisoare ci acasă. Oricum, oricine avea de gând să se opună regimului știa că viața lui și a celor apropiați era pusă în pericol, nu mai aveai un loc de muncă, eventual efectuai munci necalificate prost plătite, familia era ostracizată și ea, dați afară de la locul de muncă sau din școală urmând să devii un paria, un rebut social, puțini aveau curajul să riște viitorul celor dragi pentru că

dacă te opuneai nu erai afectat doar tu ci întreaga familie chiar dacă familia ta nu făcuse nimic, să te sprijine sau să te încurajeze...

Supravegerea era generală și exagerată, chiar și de cei care nu credeau în regim, exista o suspiciune generală, nu știai cine este informator, putea fi o rudă, un prieten, un vecin, putea fi oricine din preajma ta, de multe ori nu erai atât de supravegheat cât credeai dar suspiciunea, teama ,exagera această frică de supraveghere, regimul avea grijă să ne dea de înțeles că ne supraveghează pe toți, încât teama și suspiciunea ne făcea să devenim “tăcuți” toți, tăcuți și supuși, chiar dacă nu ne plăcea regimul.

Reporter : Care a fost rolul real al securiștilor respectiv al activiștilor de partid în menținerea regimului comunist?

Intervievat : Rolul securiștilor și activiștilor era de a menține regimul, pe orice cale, cu orice cost. Securitatea era brațul înarmat al regimului, organismul care teroriza pe față și direct, partidul comunist era creierul terorii, la nivel central dar și în fiecare comunitate, orice comunist era dator să denunțe, să supravegheze cetățenii care nu se supuneau regimului altfel erau dați afară din partid. Când ne gândim că securitatea avea un număr destul de mare de informatori și Partidul comunist avea în 1989 cam 4 milioane de membrii, ne dăm seama de amploarea supravegheții...cele două organisme ale statului, ele fiind chiar “Statul”, au fost atât de eficiente, și datorită adaptabilității oamenilor care au fost nevoiți să se învețe cu acest regim, încât a fost nevoie de înlăturarea regimului prin forță, cu pierderi de vieți omenești. Securiștii cât și membrii de partid cu funcții de conducere, primeau, în schimbul rolului de gardieni ai regimului, diferite privilegii fapt care îi făcea să iubească și să apere regimul care lor le făcea atât bine, nu conta că distrugeau ,uneori, viețile unor oameni, ei o duceau foarte bine și aparau, cât puteau de bine, regimul, chiar dacă, de multe ori, își dădeau seama că sunt doar unelte.

Reporter: Cum erau recrutați turnătorii? După părerea dumneavoastră turnător și informator este același lucru?

Intervievat: Turnător este un altfel de a spune “informator”. Recrutarea se făcea de multe ori destul de ușor, și în majoritatea cazurilor, se ținea cont de slăbiciunile celui recrutat. Era spijinit să capete o funcție de conducere, să primească o repartizare bună, la sfârșitul facultății, ori să primească un apartament sau intrarea într-un oraș mare (în ultimul deceniu al comunismului, la terminarea studiilor ,era foarte greu să primești un post într-un oraș mare, acestea erau închise, așa se

spunea atunci).În unele cazuri, informatorii erau recrutați prin presiuni ,de tot felul, sau printr-o combinație de avantaje și presiuni, marea majoritate cedau la o combinație de presiuni și avantaje.Dacă cineva se opunea situației de informator era lăsat în pace, erau destui dornici să informeze.Se primeau și bani, pentru informări, dar sumele erau destul de mici.Membrii de partid erau cam obligați să dea informații Securității dar ei aveau un statut special, de aceea nici nu aveau dosar de informator.Acasă, de obicei, șeful de scară era obligat să informeze, dacă vin străini în bloc, studenți străini, dacă locatarii primesc vizite dubioase, acest tip de informații erau primite, sub pretextul verificării de către polițistul de sector, a chiriașilor din bloc.Se pare că, sub o formă sau alta, existau sute de mii de informatori, securiștii fiind obligați să aibă un număr minim de informatori, obligația era sarcină de serviciu, de asta se și exagera, unii informator erau fictivi, să fie la număr, ori alții dădeau informații inventate să aibă activitate, în goana după informatori securiștii acceptau și aceste situații sau chiar le creau, se formalizau și ei, se încadrau în sistem și în minciuna generalizată, minciună care era chiar temelia sistemului.

***Reporter:* Care erau părerile grupului din care dumneavoastra făceați parte cu privire la acțiunile dizidenților și ce rol a jucat diaspora în debarcarea regimului comunist?**

*Intervievat:*Părerea cunoscuților mei despre disidenți era foarte bună, un vecin și prieten chiar a încercat să ajungă la Doina Cornea, pentru a o încuraja, dar era foarte bine păzită și doar a putut să se apropie de casa dinsei. Ascultam “Europa Liberă”și “Vocea Americii “, comentam cele aflate dar nu mai mult, frica totuși, exista.

Diaspora a ținut flacăra luptei anticomuniste vie, ne-a făcut să vedem regimul comunist în toată urâtenia lui dar un rol important în căderea acestui regim nu a avut decât la sfârșitul lui când la cele două posturi de radio s-au transmis înregistrări cu focurile de armă și protestele din Timișoara, aceste transmisii ca și faptul că se vorbea de un număr semnificativ de morți la Timișoara, au transformat mitinguri “de susținere”, cum îl gândise Ceaușescu, pe 21 decembrie la București,într-un miting de protest, mitingul care a fost începutul sfârșitului regimului comunist.

Interviul a fost realizat de eleva Stîngă Cristina cu domnul Maria Ion, publicist și profesor de istorie din Craiova